

Aktife alınan binek araca ilişkin amortismanı aşan tutarın Defter-Beyan sistemine ne şekilde kaydedileceği

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	E-27575268-105[313-2021-183]-569247
Tarih	07.12.2022

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : E-27575268-105[313-2021-183]-569247

07.12.2022

Konu : Aktife alınan binek araca ilişkin amortismanı aşan tutarın Defter-Beyan sistemine ne şekilde kaydedileceği

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eki dilekçenizde; 04.06.2020 tarihinde 388.000-TL bedelle ikinci el bir binek otomobil satın aldığınız, söz konusu otomobili aktifinize bu değerle kayıt yaparak azami

amortisman tutarını aşan gideri ise yasalara uygun şekilde kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) yazmak üzere matraha eklemek istediğiniz, ancak Defter Beyan Sisteminin, maliyet bedeli ne olursa olsun 300.000-TL'nin üzerindeki tüm binek otomobilleri, 300.000-TL olarak kayda mecbur bıraktığı, bu durumun hem gerçeğe aykırılık teşkil ettiği hem de gelecekte olası bir satış halinde satış kazancının yanlış oluşmasına sebebiyet verdiği belirtilerek, 300.000-TL'nin üzerindeki binek otomobillerin Defter-Beyan Sisteminde yasa hükmü ve tebliğ açıklamalarına uygun olacak şekilde kaydının yapılmasına imkan tanınması veya işlemin gerçek mahiyetine uygun şekilde kaydın sağlanması amacıyla ne şekilde bir işlem yapılması gerektiği hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep ettiğiniz anlaşılmaktadır.

I- GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun; "Serbest meslek kazancının tarifi" başlıklı 65 inci maddesinde; "*Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.*

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır.",

- "Serbest Meslek Kazancının Tespiti" başlıklı 67 nci maddesinin birinci fıkrasında; "*Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.*",

- "Mesleki Giderler" başlıklı 68 inci maddesinde, "*Serbest meslek kazancının tespitinde aşağıda yazılı giderler hasılatından indirilir.*

1. *Mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel giderler (İkametgahlarının bir kısmını iş yeri olarak kullananlar, ikametgah için ödedikleri kiranın tamamı ile ısıtma ve aydınlatma gibi diğer giderlerin yarısını indirebilirler. İş yeri kendi mülkü olanlar kira yerine amortismanı, ikametgahı kendi mülkü olup bunun bir kısmını iş yeri olarak kullananlar amortismanın yarısını gider yazabilirler.)*

...

4. *Mesleki faaliyette kullanılan tesisat, demirbaş eşya ve envantere dahil taşıtlar için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar (amortismanı tâbi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde aynı Kanunun 328 inci maddesine göre hesaplanacak zararlar dahil). (7194 sayılı kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen parantez içi hüküm; Yürürlük: 1/1/2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere 07.12.2019) (Şu kadar ki özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 160.000 Türk lirasını, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hâllerde, amortismanı tabi tutarı 300.000 Türk lirasını aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla*

bu tutarlara isabet eden kısmı gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.)

..."

hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 311 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "*Binek Otomobillerin Giderleri ve Amortismanlarının Vergi Matrahından İndirilmesi*" başlıklı beşinci bölümünde, konu ile ilgili olarak ayrıntılı açıklamalara yer verilmiş olup anılan Tebliğin, "*Binek otomobillere ilişkin amortisman giderleri*" başlıklı 15 inci maddesinde, "*(1) Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 2020 yılı için 160.000 TL, söz konusu vergilerin tercihen maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hâllerde, amortismanına tabi tutarı 2020 yılı için 300.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gelir ve kurumlar vergisi açısından safi kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.*

(2) 213 sayılı Kanun hükümlerine göre, aktife girdiği hesap dönemi için ay kesri tam ay sayılmak suretiyle kalan ay süresi kadar amortisman ayrılan ve amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değerleri, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilebilen binek otomobiller için aktife alınan yılda gider konusu yapılamayan amortisman bedellerinin tamamı, itfa süresinin son yılında amortismanına esas bedel uygulamasından bağımsız olarak safi kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilecektir.

(3) Mükelleflerin aktiflerinde yer alan binek otomobiller için amortismanına esas bedelden daha fazla tutar üzerinden amortisman ayırmaları halinde, genel hükümlere göre ayrılan amortisman tutarı ile amortismanına esas bedel üzerinden ayrılan amortisman tutarı arasındaki fark, kanunen kabul edilmeyen gider sayılarak, o yıla ilişkin gelir veya kurumlar vergisi kazancına ilave edilecektir. Söz konusu binek otomobillerinin mükellefler tarafından satışı halinde ise ilgili yıllarda amortisman ayırma aşamasında kanunen kabul edilmeyen gider olarak kazanca ilave olunan tutarların toplamı mükelleflerce vergiye tabi olmayan gelir olarak dikkate alınacak ve bu tutar, gelir veya kurumlar beyannamesinde "Diğer İndirimler" satırında gösterilmek suretiyle kazanç üzerinden indirim konusu yapılabilecektir.

...

(6) 7/12/2019 tarihinden önce iktisap edilmiş binek otomobillerde ise amortisman, değişiklik öncesi hükümlere göre gider yazılabilecektir..." açıklamalarına yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, serbest meslek faaliyetinin ehemmiyet ve genişliği ile mütenasip olması kaydıyla 07.12.2019 tarihinden önce envantere kaydedilen araca ilişkin ayrılan amortismanların tamamının, 07.12.2019 tarihinden sonra envantere kaydedilen araca ilişkin ayrılan amortismanların ise

belirtilen tutarı aşmayan kısmının, serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır.

II- VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 210 uncu maddesinde, "*Serbest meslek erbabı bir (Kazanç defteri) tutarlar. Bu defterin bir tarafına giderler, diğer tarafına da hasılat kaydolunur. Defterin gider tarafına, yapılan giderlerin nev'i ile yapıldığı tarih ve hasılat tarafına ise ücretin alındığı tarih ve miktarı ile kimden alındığı yazılır...*",

- 211 inci maddesinde, "*Serbest meslek erbabı, işlerinde bir yıldan fazla kullandıkları ve amortismanına tabi tuttukları tesisat ve demirbaş eşyanın kıymetleri ile amortismanlarını 189 uncu maddede yazılı şekilde tutulan "Amortisman kayıtlarında" gösterirler.*",

- 189 uncu maddesinde de "*Üzerinden amortisman yapılan kıymetler ve bunların amortismanları aşağıda yazılı şekillerden herhangi biri ile gösterilir:*

1. *Envanter defterinin ayrı bir yerinde;*

2. *Özel bir amortisman defterinde;*

3. *Amortisman listelerinde.*

Amortisman kayıtları, amortismanına başlandığı tarihten itibaren her yılın amortismanı ayrı ayrı gösterilmek şartıyla birbirine bağlanır. İşletmeye yeniden giren iktisadi kıymetlerle bunların amortismanlarının evvelki yıllara ait kayıtlarda devam ettirilmesi caizdir.

Amortisman defteri veya listelerinin kayıtları envanter kaydı hükmündendir. Yukarıdaki esaslara göre kayıtlarda gösterilen iktisadi kıymetlere ait değerler envanter defterine toplu olarak geçirilebilir.

- 313 üncü maddesinde, "*İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269'uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin, alet, edevat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder.*"

hükümlerine yer verilmiştir.

Bunun yanı sıra, 17/12/2017 tarihli ve 30273 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile; serbest meslek erbabı, işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ile basit usule tabi olan mükelleflerin kayıtlarının elektronik ortamda tutulması, bu mükelleflerden defter tutmak zorunda olanların defterlerinin bu kayıtlardan hareketle elektronik ortamda oluşturulması ve saklanması, vergi beyannamesi, bildirim ve dilekçelerin elektronik ortamda verilebilmesi ile elektronik

ortamda belge düzenlenebilmesi amacıyla geliştirilen Defter-Beyan Sistemine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu bağlamda, Defter-Beyan Sistemine kayıtların 486 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ve söz konusu Sistemin uygulamasına ilişkin olarak www.defterbeyan.gov.tr adresinde yayımlanan kılavuzlar doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

Bu çerçevede, 2020 yılında iktisap ettiğiniz ikinci el binek otomobile ilişkin olarak, amortisman sınırını aşan tutarın Defter-Beyan sistemine aşağıda belirtilen doğrultuda kaydedilmesi icap etmektedir.

Buna göre, 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendine 7194 sayılı Kanunla eklenen hükmünün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarın dikkate alınması gerekmekte olup, söz konusu düzenleme kapsamında "Binek İkinci El Araçlara" ilişkin amortisman tabi iktisadi tutar (2020 yılında iktisap edilen araçlar için) 300.000 TL ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, bahse konu araca ilişkin olarak yapılacak kaydın "Amortisman Tabi İktisadi Tutar" alanına en fazla 300.000 TL, "Gerçek Değer" alanına ise sabit kıymet alış tutarının yazılması gerekmektedir. Öte yandan, sabit kıymet satış işlemine ilişkin oluşan kar/zarar tutarı gerçek değer alanına yazılan tutar üzerinden sistem tarafından otomatik hesaplanmaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026